УДК 338.48:796.51

Галина Кушнірук
канд.екон.наук, доцент кафедри готельно-ресторанної справи та харчових технологій

Олександр Чичул
студент,
Львівський національний університет імені Івана Франка

ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ ЕКСТРЕМАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Екстремальний туризм – це одим з найперспективнішим видів туризму, що розвивається. З кожним роком дедалі більше туристів поринають у цей неймовірний потік різних емоцій і пригод. Країни світу пропонують туристичні атракції екстремального туризму в міру своїх ресурсів, але природа теж не є статичною, тому в умовах глобалізації іноді виникають і нові.

Мета дослідження полягає у вивченні сутності екстремального туризму, його різновидів, потенціалу найкращих країн для розвитку екстремального туризму в умовах глобалізації.

Екстремальний туризм перетинається з екстремальними видами спорту. Їх об'єднує основна привабливість – «прилив адреналіну», спричинений елементом ризику, і відрізняються здебільшого ступенем зацікавленості та професіоналізмом [1]. Це активна та ризикова форма подорожей. Існує понад сто різних видів екстремального туризму, який класифікують на водний, наземний, гірський, повітряний і екзотичний. До водного зараховують каякінг, рафтинг, дайвінг, вейкбординг, родео, серфінг тощо. До наземних видів відносять спелеологію, маунтинбайкінг, спелестологію і Х перегони. У гірському туризмі виокремлюють екстремальний альпінізм, сноуборд, гірські лижі. Найнебезпечнішими видами екстремального туризму вважають бейсджампінг, фриклаймінг, екстремальний спуск на гірських велосипедах, скайдайвінг, каякінг, екстрім-сноубординг, кайтсерфінг, банджиджампінг, серфінг на великій хвилі, дайвінг з акулами тощо [2].

© Кушнірук Г., Чичул О., 2021

Сьогодні існує низка незвичайних дестинацій екстремального туризму. У табл. 1 подано перелік найкращих країн для розвитку цього виду туризму, завдяки поєднанню природних ресурсів та туристичних пам'яток.

Таблиця 1

Найкращі країни для розвитку екстремального туризму

Країна	Туристичні атракції екстремального туризму
Ісландія	сноркелінг між двома континентами в Національному парку «Тінгветлір»; вивчення підземних крижаних печер льодовика Ватнайокюль; піші прогулянки біля водоспаду Сельяландсфосс
Перу	прогулянка повз пінгвінів у природному заповіднику «Паракас»; катання на човнах з острова на острів на озері Тітікака; сандбординг в Уакачіні, оазисі в пустелі Іка
Ботсвана	кемпінг під зірками біля вкритого валунами острова Кубу; катання по річці через національний парк Чобе; катання на квадроциклах через соляники Макгадікгаді
Шрі-Ланка	серфінг біля південного узбережжя країни; пошук найбільшої у світі концентрації леопардів у національному парку Яла; повітряні кулі на гарячому повітрі над скелями Дамбулла
Канада	спостереження за білими ведмедями в Манітобі; катання на човнах повз льодовики в національному парку гір Торнгат; гонитва за Північним сяйвом у Йеллоунайфі
Бразилія	прогулянки на човнах під водоспадом Ігуасу; катання на багі в дюнах у Натал; підводне плавання у Фернанду-де-Норонья
Італія	прогулянки на човнах по печерах і гротах Капрі; катання на лижах у Кортіна д'Ампеццо; підводне плавання до статуї «Христос з Безодні»
Іспанія	піші прогулянки по Каміно-де-Сантьяго; їзда на велосипеді через Андалусію; кемпінг та спостереження за зірками на Канарських островах
Греція	ковзаючі водоспади в Самотракі; дайвінг біля берегів Криту; підняття вгору для оглядів острову Калімнос
Таїланд	прохід через дощові ліси віком 1500 років; морські байдарки в Національному морському парку «Тарутао»; спелеологія в Панг Мапха

Продовження табл. 1

Країна	Туристичні атракції екстремального туризму
Португалія	гребля вниз по річках Сабор і Туа; серфінг біля пляжу Гвінчо; катання на конях через Алентежу, один із світових винних регіонів
Нова Зеландія	печери у Вайтомо; сплав по річках на Північному острові; банджи-джампінг у каньйоні Невіс
Коста-Ріка	катання на конях на пляжі; веслування на озері Аренал; прохід джунглями; підняття на повітряній кулі
Аргентина	нахлист (fly-fishing) у Патагонії; верхова їзда на конях; катання на лижах на приватному острові Френсіса Моллмана
Австралія	підводне плавання біля коралового острова Леді Елліот Великого Бар'єрного рифу; піші прогулянки через тасманійську затоку Вогнів; купання під водоспадами в Кімберлі і стеження за крокодилами

Джерело: узагальнено авторами на основі [4, 5]

Розширення екстремального туризму створює величезні можливості для розвитку особливо віддалених районів світу, де подорожі живлять місцеву економіку. За даними Adventure Travel Trade Association, європейці є основними споживачами в Африці (43 %) та Азії (30 %), а Південна Америка отримує прибуток переважно від північноамериканських туристів (54 %) [3].

Екстремальний туризм завжди пов'язаний із ризиком, тому, плануючи такий відпочинок, варто подбати про свою безпеку, набути потрібних навичкок і запастися потрібним спорядженням, продуктами, медикаментами, а також зіставити свої фізичні можливості з очікуваними навантаженнями. Основними чинниками обов'язковими у разі пропонування цього туристичного продукту, є наявність обладнання, засобів та спорядження; наявність спеціально підготовленого персоналу, включаючи ризик; наявність ресурсів та середовища для цього виду туризму; активна реклама та промоція; засоби розміщення туристів (намети, кемпінги, глемпінги) тощо.

Отже, цей захопливий вид туризму стає дедалі більш популярнішим серед різних верств населення в умовах глобалізації. Зрештою екстремальний туризм має свої вимоги. Турист-екстремал повинен бути як фізично, так і психологічно підготовленим, а також прийняти

ризики і поринути в них. Натомість він отримає неперевершені гострі відчуття на все життя.

Ключові слова: екстремальний туризм, екстремальні види туризму, турист-екстремал, атракція, глобалізація.

Список використаних джерел

1. Екстремальний туризм.– URL: https://ozi.pp.ua/ekstremalnij-turizm_14285
2. Екстремальний туризм та найнебезпечніші його види.– URL: https://tourkazka.com/екстремальний-туризм
3. Adventure Travel Trade Association.– URL: https://www.adventuretravel.biz
4. Ranked: The World's Best Countries For Adventure Tourism, 2020.– URL: https://ceoworld.biz
5. The 15 Best Countries for Adventure Travel.– URL: https://www.cntraveler.com